

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

SSN Karol Weitz

Protokolant Katarzyna Bartczak

w sprawie z powództwa W. D.
przeciwko (...) Towarzystwu Ubezpieczeń S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 czerwca 2019 r.
na skutek zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Okręgowy w C.
postanowieniem z dnia 13 marca 2018 r., sygn. akt V Ga (...),

"Czy koszt prywatnej opinii sporządzonej na zlecenie podmiotu, który w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmuje się skupywaniem wierzytelności odszkodowawczych, pozostaje w normalnym związku przyczynowym, o jakim mowa w art. 361 § 1 k.c. ze zdarzeniem wywołującym szkodę, a tym samym stanowi składnik uszczerbku majątkowego podlegającego wyrównaniu w formie odszkodowania, czy też odrywa się od wskazanego związku przyczynowego i wchodzi w zakres ryzyka gospodarczego, a tym samym powinien być traktowany, jako nie podlegająca refundacji w formie odszkodowania, inwestycja gospodarcza?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Przytoczone zagadnienie prawne, przedstawione do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. przez Sąd Okręgowy postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 marca 2018 r., wyłoniło się w następujących okolicznościach. Powód wniósł o zasądzenie 2.105,43

zł tytułem odszkodowania od pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie samochodu w wypadku drogowym. W żądanej pozwem sumie jej część obejmuje wydatki powoda „związane z wykonaniem kalkulacji kosztów naprawy oraz wyceny pojazdu” przez osobę trzecią (koszty prywatnej ekspertyzy powypadkowej). Powód jest przedsiębiorcą. Skupuje wierzytelności odszkodowawcze. Nabył dochodzoną wierzytelność w wyniku przelewu, w zakresie działania swego przedsiębiorstwa, od poszkodowanego w wypadku drogowym właściciela samochodu.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił powództwa w części dotyczącej wydatków powoda na opinię rzeczoznawcy. Powód zaskarżył w tym zakresie wyrok Sądu Rejonowego apelacją.

W toku rozpoznawania apelacji Sąd Okręgowy nabrał poważnych wątpliwości prawnych, którym dał wyraz w zagadnieniu przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia. Wskazując na zasadnicze znaczenie przepisów art. 361 i 509 k.c. dla udzielenia odpowiedzi na sformułowane pytanie, Sąd Okręgowy uzasadnił potrzebę postawienia tego pytania rozbieżnościami w orzecznictwie w przedstawionej kwestii - dwoma przeciwstawnymi liniami orzeczniczymi - jedną udzielającą odpowiedzi pozytywnej, a drugą udzielającą odpowiedzi negatywnej.

Sąd Najwyższy na posiedzeniu w dniu 7 września 2018 r., wyznaczonym w celu rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy, odroczył posiedzenie do czasu rozstrzygnięcia przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 68/18 analogicznego zagadnienia prawnego przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 68/18 zapadła w dniu 29 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd drugiej instancji może przedstawić Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia określone zagadnienie prawne w razie powzięcia poważnych wątpliwości przy rozpoznawaniu apelacji. W myśl art. 375 k.p.c., z zastrzeżeniem wyjątków w nim przewidzianych, sąd drugiej instancji wyznacza rozprawę.

Zgodnie z tą zasadą, rozpoznanie apelacji powoda przez Sąd Okręgowy powinno nastąpić na rozprawie, i na rozprawie też powinno zostać wydane - skoro art. 390 § 1 k.p.c., wymaga, aby przedstawione zagadnienie odzwierciedlało poważne wątpliwości powzięte przez sąd drugiej instancji przy rozpoznawaniu apelacji - postanowienie o przedstawieniu zagadnienia prawnego.

Sąd Okręgowy w rozpoznawanej sprawie nie dopełnił tego wymagania wynikającego z art. 390 § 1 w związku z art. 375 k.p.c. i wydał w dniu 13 marca 2018 r. na posiedzeniu niejawnym postanowienie przedstawiające zagadnienie prawne Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia.

Według utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu, wydanie postanowienia o przedstawieniu zagadnienia prawnego z naruszeniem wskazanego wymagania, tj. nie na rozprawie, lecz na posiedzeniu niejawnym, stanowi podstawę odmowy wydania przez Sąd Najwyższy uchwały rozstrzygającej przedstawione zagadnienie prawne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2017 r., III CZP 51/17, 19 października 2018 r., III CZP 44/18, i 8 marca 2019 r., III CZP 89/18).

Wobec popełnionego przez Sąd Okręgowy uchybienia, nie mogło dojść do podjęcia w sprawie uchwały przez Sąd Najwyższy.

Z niespełnienia procesowych przesłanek podjęcia uchwały rozstrzygającej przedstawione zagadnienie prawne nie można jednak - oczywiście - wywieść wniosku o braku merytorycznej doniosłości tego zagadnienia. Wchodzi ono - jak trafnie dostrzegł Sąd Najwyższy, odraczając w dniu 7 września 2018 r. termin posiedzenia - w zakres pytania, na które odpowiedź zawiera uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2019 r., III CZP 68/18. Zgodnie z tą uchwałą, jeżeli objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej poszkodowany w wypadku komunikacyjnym przelał wierzytelność o odszkodowanie za szkodę w mieniu na podmiot zajmujący się w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej skupywaniem wierzytelności odszkodowawczych, podmiotowi temu przysługuje w ramach odszkodowania od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej zwrot kosztów ekspertyzy, którą zlecił osobie trzeciej, o tyle tylko, o ile ekspertyza ta była w okolicznościach sprawy niezbędna do efektywnego

dochodzenia odszkodowania, a jej koszty mieściły się w granicach uzasadnionego wynagrodzenia.

Ze względu na nieziszczenie się przesłanek podjęcia uchwały, Sąd Najwyższy orzekł, na podstawie art. 86 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 8 grudnia 2017 r. (jedn. tekst: Dz.U.2019.825), jak w sentencji. =

jw